

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Tel.: 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámája: 41.951.

Telman Sándor új könyve.

Ismerteti: *Krenner Zoltán.*

A törvényalkotások hőskorában a kommentálás tipikusan és úgy történt, hogy a törvényszöveget követte a parlamenti bizottsági tárgyalás anyagának ismertetése, a javaslat miniszteri indokolása, a hazai és külföldi joggyakorlat s néhány egyéni glossza. Megszületett a kimerítő és megbízható tankönyv. A törvényelőkészítés oly tökéletes volt, hogy ez egymagában megfelelt a tudományos képzés követelményének. Már az Öe. hamis alapokra épült, az anyagi jogszabályok helyes gyakorlati alkalmazása mellőzve lett, a régi örökösödés százados igazságaihoz, hűtlenné lettünk (Grosschmid szavai) s ebben a törvényben az örökösödésnek sarkalatos igazságai vannak megtámadva (perreutasítás) éppen ezért ehhez a törvényhez kommentárt úgy írni, hogy ez a jogbiztonság fokozását jelentse, nehéz feladat. Ezért nem is volt az Öe.-hoz használható kommentár Telman Sándor könyvének II. kiadásáig, melynek használhatóságát fokozza a most megjelent III. kiadás, mely biztos kézzel vezeti azt, aki az eljárási szabályokat nem ismeri, ezeknek bonyolult rendszerében s alapos tudással irányítja a gyakorlati alkalmazás hivatottjait, elsősorban a királyi közjegyzőket.

A helyes tudományos fogalom képzés szolgálatában áll Telman, amikor az anyagi jogszabályokat nemcsak kimerítően ismerteti, hanem ezen felül megfelelően és célunk szolgálatában úgy értékeli, hogy ezek az értékelések a jogalkalmazó közjegyzőnek lehetővé teszik a megfelelő eredményhez — a per megelőzéséhez, elhárításához és a hagyaték békés átadásához — juthatását. Mert gyakorlatunkban sokszor látjuk az anyagi örökösödési jogszabályoknál a fogalom és értékelés ellentétét, s nem várhatunk addig, amíg ezen az ellentétén a jogot belátó bölcsességgel alkalmazó bíróság maga a jogalkotó segít; sokszor előfordul, hogy a különleges fogalom érvényesül az értékeléssel szemben, s a törvényes, merev technikai jellegű

Krenner Zoltán: Telman Sándor új könyve.
Kamarai közgyűlések.
Némely közjegyzői díjak újabb szabályozása.
Közlemények.

Kinevezések.

Athelyezés.

Kitüntetések.

Halálozások.

Új állás rendszerezés.

Telman Sándor könyvének újabb kiadása megjelent.

A pécsi kamara felterjesztése Baranya vármegye árvaszékének közjegyzőellenes gyakorlatával szemben.

Kir. Közjegyzői Díjszabás.

A közjegyzők követeléseinek megadóztatása.

Gyűjtés a Vörös Kereszt javára.

Lengyel közjegyzők kérése.

Joggyakorlat.

Magánjog.

szabályok hajlíthatatlan alkalmazása az Öe.-ban érdekeltnek helyrehozhatatlan hátrányokat okoz. Ezeket az ellentéteket kiegyenlíteni, a formális eljárási szabályokat hajlékonyra tenni csak úgy lehet, ha a közjegyző a fogalmi meghatározásokat pontosan tudja és azt, hogy ezek a fogalmak megtörtént értékelések kifejezői és nem új jogszabályok keletkeztetői. A jogalkalmazó természetes kötöttségétől felszabadulni csak a jogi fogalmak tökéletes ismeretében lehet, és ha az Öe. törvényt keretszabálynak tekintjük, vagyis átmenetnek az élet jogilag értékelt és nem értékelt területei között, úgy ennek a hégagnak betöltése a közjegyzőre vár, aki hivatását tökéletesen akkor teljesíti, ha az örökösök érdekeit maradéktalanul érvényesíteni tudja.

Ezért tartjuk helyesnek, hogy Telman abból indul ki, hogy „téves megítélés lenne az anyagi jog szempontjaiból az Öe.-t nálunk is csak merő alakszerűségnek tekinteni“ és könyve az anyagi jogszabályokat az eddigiek-nél is kimerítőbben ismerteti (bár a végrendeleti végrehajtó feladatainak körénél idézett ismertetése a fiduciarius jellegű megbízott korlátlan jogosultságával nem érdeme szerint foglalkozik) a közszerzemény, özvegyi jog, köteles rész és biztosítása, az utóöröklési jog, ennek biztosítása és törlése kérdéseiben a jogszabály összeállítás célszerű, pontos és bizony gyakran lenne ismétlendő.

Másik felbecsülhetetlen előnye Telman könyvének, hogy az eljárási, anyagi jogi és közjegyzői fegyelmi esetek érintkező határkérdéseit megfelelő helyeken áttekinthetően csoportosítja; így az illetékességi összeütközések eseteiből a legújabbakat közli, s figyelme kiterjed a kizárás, a bíróküldés és a közjegyzői összeférhetetlenség eddig nem érintett kérdéseire. A közjegyző fegyelmi felelőssége szempontjából is szükséges tudnunk, amire ez az alapos könyv megtanít, hogy mikor leltározhat a közjegyző saját járásbíró-sága területén kívül, beszerezhet más telekkönyvi hatóságtól személyesen szemlét, s felvilágosít, hogy a bírói beavatkozás uralkodó szabálya többre mint bizonyos megállapításokra és prevenciára nem jogosítja a bíróságot s gátként ott áll a közjegyző autonóm hatásköre, a közjegyző ellenőrzésének és a törvényszéki elnök beavatkozási jogának is vannak korlátai s a megtorlás köre szűkebb, mint más bírói megbizottakkal szemben. Az örökösödési eljárás hivatalból és kérelemre meginduló módosításainak feltárása és az 5. §. kimerítő ismertetése kétséget nem fog fennhagyni azoknál sem, akik nagykorú örökösök ingó hagyatékára is mindenáron eljárást tesznek folyamatba. A mostani borzalmas világégés következményei is fel vannak dolgozva, a hadba vonultak megidézése, meghatalmazásaik (a 3.370/1940. M. E. számú rendelet közzétevése előnyös lett volna, mert erre a központi járásbíró-ság gyakran hivatkozik). Szerintünk annak helyes megállapítása következményeképpen, hogy a Pp. mint lex generalis alkalmazandó az Öe.-ban a Pp. 95. §. szerinti meghatalmazottak fellépését el kell ismernünk.

A hagyatéki tárgyalásra megidézendő személyeknek megállapítása, a hagyatéki tárgyalás nyilvánossága, a megjelentek személyazonosságának igazolása, a tárgyalás menetének részletesebb taglalása, a leltár megállapítása, a közjegyző figyelmeztetési és kitanítási kötelezettsége (még akkor

is, ha az örökös ügyvéd képviseli) a külön okiratok készítéséhez való jog, a 68. §. új és kimerítő magyarázata, a közigazgatási bíróság gyakorlata a leltárak és tárgyalási jegyzőkönyv felbélyegzése kérdésében, a hatásköri bíróság döntése az ügygondnoki díjakról, a szegénységi jog, az ismételt idézés, a helyszíni tárgyalás eseteiben a közjegyző „megítélése“, a vitás ingóságok leltározása, a lakcímtudakozódás, a közjegyző iratainak kézbesítése, a térti vevénnyel való kézbesítés, a hagyatéki bíróság ügykezelése, a megállapított díjakról vezetett jegyzék, az ügygondnok rendeléssel kapcsolatos újabb bírósági és árvaszéki joggyakorlat, az árvaszéki ügyész díjai, de különösen a díjrendelettel kapcsolatos tudnivalók ((közszerzeményi igénynél milyen fontos arra reámutatni, hogy az kötelmi igény, követelés a hagyatékkal szemben) a hagyatéki kimutatással kapcsolatos illetéki ügyi rendelkezések és gyakorlat, a hagyaték átadásával kapcsolatos teendők, annak a kérdésnek eldöntése, hogy mikor oszthatja fel a közjegyző a hagyatéki tömeget, — mindezekre Telman az eddigi könyveinél részletesebben mutat reá s mindenütt oly határozottsággal, mely a kételkedő aggodalmait elhárítani alkalmas.

A perreutasítás kérdése legtöbbször szorosan összefügg a végrendelet megtámadásának kérdésével. A végrendelet érvényességét csak az támadhatja meg, aki örökölné, ha végrendelet nem lenne. Tehát az, akit örökhagyó korábbi végrendeletében nevezett ki örököséül, vagy aki végrendelet hiányában törvényes öröklésre hivatott, megtámadhatja a végrendeletet az özvegy, ha a végrendelet özvegyi jogát sérti és megtámadhatja az is, aki az örökhagyó jogelődje jogán örökölné (utóörökös). A közjegyző tartozik megvizsgálni: a hagyatéki tárgyaláson igénnyel fellépőnek van-e kereseti joga s az ági örökös-ként fellépő igazolja-e, hogy az örökhagyóval közös törzstől származik és erről a közös törzsről hárult-e örökség vagy ajándék-képpen a vagyon. Ha nincsen végrendelet, úgy a törvényes örökösök közül csak annak van öröklési igénye, aki az örökjogi szabályok szerint öröklésre hivatott. S mert a perre utasításnak csak öröklési igény tekintetében van helye, ezt az igényt a hagyatéki tárgyaláson valószínűsíteni kell (szerzeményi vagyon esetében az özvegy öröklési joga vitathatatlan) s perre csak az utasítható vagy csak azzal szemben történhetik perreutasítás, akinek öröklési igénye van. Aki a hagyatéki tárgyaláson megjelenik és alaptalan igényt támaszt, azt nem kell feltétlenül perreutasítani, hanem egyszerűen mellőzni. A perreutasítás kérdésében a különféle örökösödési jogcímek közötti törvényesen megállapított rangsorozat kérdése legtöbbször az igazsággal ellenkezik. Mint Grosschmid írta „hereditas es successio in ius defuncti“ az öröklés az örökhagyó személyével függ össze s csak közvetve vagyonával; nem az a döntő, hogy milyen vagyontárgyaknak volt birtokában, hanem hogy milyen vagyontárgyak felett volt tulajdona vagy igénye. S a végrendelet ellen van törvényes örökjog, a köteles rész, s lehetetlen álláspont, hogy a köteles részre jogosult indítson pert a végrendeleti örökös (a törvényes gyermek a végrendeleti örökös gazdaasszonnyal szemben) vagy az örökhagyó apa házába korábban hazaérkezett és „birtokba“ lépett testvére ellen (aki egy vonatcsatlakozást elmulasztott). Mindig a végrendelet elleni törvényes örökös-sel szemben, a szerzeményi vagyont igénylővel

szemben, az ági öröklésre hivatkozó terhére történjen a perre utasítás, melynél az irányadó szabályok ilyen helyes magyarázatát adja Telman s ezeknek gondos átolvasása talál-talán mégis csökkenteni fogja a könnyedén elrendelt perreutasításokat s szabatosabbá teszi a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyveket.

Pontosan állapítja meg Telman, hogy mikor lehet átadni a hagyatékot s mely kérdések azok, amelyeknek eldöntése a törvény rendes útján való érvényesítésénél fogva az átadásnál figyelmen kívül hagyandók. Sok járás-bíróság téved ezekben a kérdésekben, csakúgy mint abban is, hogy zárlatot csak az kérhet, aki a perre utasítandó örökösök közé tartozik.

Az új jogszabályok közül a zsidótörvények és ezzel kapcsolatos rendeletek, a visszatért területeken idegen állampolgár által örökölt vagyon árverésen leendő eladását szabályozó rendelet, az örökösödési ügyekben felszámítható díjakról kiadott rendelet, a visszatért országrészekre vonatkozó jogszabályok, a családi hitbizomány, hitbizományi kisbirtok, a hitbizományi ügyekben felszámítható díjak, a földreform során juttatott ingatlanok sorsa (itt különösen figyelemreméltó az Öe. során visszautasított ingatlanokról irt helytálló fejtegetés) a telepítés során juttatott ingatlanok sorsa (a budapesti kamara felterjesztése megemlítésre érdemes lett volna) bőven, alaposan és szakszerűen van ismertetve.

A jászkun statutum több közjegyző érdeklődési körébe tartozik, mint a hitbizományokra vonatkozó intézkedés, hiszen jászkun illetőségű férfinak ott kötött házassága esetén, bárhol is kerül hagyatéka tárgyalás alá, a statutumot kell alkalmazni, melyről éppen e sorok írója mutatta ki, hogy a szerzeményi vagyon tekintetében a nőt hátrányos helyzetbe a statutum nem hozza; úgy, hogy a statutum alapos ismerete szükséges.

A nemzetközi jogsegély bővebb taglalását a könyv máris megduzzadt terjedelme kizárja, de megemlítendő lett volna az 1930:39. t.-c., mely Jugoszláviával rendezte a jogsegély kérdését.

Közlönyünk megszükitett terjedelme az akadályja annak, hogy Telman kitünő munkájával nem tudunk azzal a részletességgel foglalkozni, melyet megérdemel s mely ösztönzés lenne másokra a közjegyzői szaktudomány irodalmi művelésére. Az áttekintő táblázat könnyen kezelhetővé teszi a művet, melyért szerzőjének nem egyedül a közjegyzői kar egyeteme, hanem minden jogász hálás lehet, s mi nem tudunk a páratlan szorgalommal, alapos tudással és elmélyedő elmélkedéssel megírt könyvvel szemben más kritikát mondani, minthogy szerzője szépet, nagyot és maradandót alkotott. Exegit monumentum...

Kamarai közgyűlések.

Szeptember havában a szombathelyi és a szegedi kir. közjegyzői kamarák tartották meg évi rendes közgyűlésüket, amelyekről az alábbiakban közlünk tudósítást.

I.

Szeptember 8.-án tartotta meg a *szombathelyi* közjegyzői kamara 63. évi rendes közgyűlését, amelyen megjelentek: Fejes János dr., Gaszner Gyula dr., Hanny Andor dr., Hanny Tódor dr., Kállay Endre dr., Kiss Aurél dr., König Sándor dr., Kukorelly György dr., Nagy Béla dr., Östör Lajos dr., id. Paár Lajos dr., ifj. Paár Lajos dr., Pigler István dr., Pintér Miklós dr., Pottyondy Béla dr., Priegl László dr., Pulay József dr., Puskás István dr., Rásó Béla dr., Róth Aurél dr., Samassa János dr., Széll György dr., Szily Kálmán dr., Takács Jenő dr., Tamásfalvi Thury Géza dr., Telman Sándor dr., Uhrovics Vendel dr., vitéz Uray László dr., Vajta Ferenc dr., Weidlich Lajos dr., Zelliger Ernő dr. kir. közjegyzők, Cselley János dr., Cseresnyés László dr. közjegyző-helyettesek.

A közgyűlést a kamara elnöke *Pottyondy Béla* dr. nyitotta meg, megemlékezve a már ötödik éve tartó világháború borzalmairól. Kiemelte derék honvédeinknek hazánkért hozott áldozatait, majd beszéde további során megilletődött szavakkal emlékezett meg Kormányzó Urunk születésének 75. évfordulójáról. Mint szombathelyi vonatkozású történelmi eseményt elevenítette fel azt a jelenetet, midőn 1919. szeptemberében a Kormányzó Úr, még mint a nemzeti hadsereg fővezére a szombathelyi helyőrség dísz-szemléjén jelent meg és ez alkalommal Szombathely városának közönsége hatalmas népgyűlésen az egész országban elsőnek foglalt állást Horthy Miklós kormányzósága mellett. Az elnök végül üdvözölte az újonnan kinevezett kartársakat.

Az elnöki megnyitó után ifj. *Paár Lajos* dr. titkár olvasta fel a kamara évi jelentését. A háborús eseményekről szólva megállapítja a kamarai jelentés, hogy az elmúlt négy esztendő a kibontakozás helyett meghozta a minden emberi jogot félretaszító pusztító gyűlölet immár égbe kiáltó borzalmas eredményeit. „Mi, akik megszoktuk, — így szól a jelentés — hogy a jogot és igazságot keressük és az emberek méltányos megegyezését segítsük elő hivatásunk gyakorlásával, megrendülve szemléljük, miképp halványul el napról-napra jobban az európai évezredes kultúra egyik legszebb virágának, a keresztény emberi jognak uralma a XX. század hadviselésében. Naponkint hálát adhatunk az Egek Urának, hogy mindezek megkimélte hazánkat a háború legnagyobb csapásaitól. Ugyanakkor azonban kötelességünk, hogy az apró nélkülözések miatt panaszkodók előtt hangoztassuk, hogy amit szebb jövőnk érdekében el kell szenvednünk, az senkinek sem ad jogot háborgásra és egyenetlenség szítására.“

A jogi élet jelenségeiről beszámolva az évi jelentés sajnálattal állapítja meg, hogy a mai viszonyok közt jogfejlődésről és jogalkotásról nem is lehet szó. A rendeletek légiói, melyek csaknem kivétel nélkül rögtöni hatállyal lépnek életbe, jobbára szükségintézkedések, ismeretük és alkalmazásuk azonban erős próbára teszi a jogi élet munkásainak éberségét.

Ákárhányszor megtörténik, hogy mire egy jogügylet telekkönyvi bejegyzésre megéri, már új bejegyzési feltételek lépnek életbe. Nem is szólva azokról a meglepetésekről, melyeket egy-egy pénzügyi rendelet rejt magában, amelyek értelmezése már nemcsak jogi szakértelmet, hanem, — miként a legutóbbi ivbélyegek megállapításánál történt, — a papirlapok kimérését és megrövidítését is szükségessé tette.

A háborús jogélet egyik aggályos tünetére mutatott rá a jelentés, mikor a peres és perenkívüli jogszolgáltatásnak számos helyen tapasztalható fennakadását említette meg. Sok bíró, és kir. közjegyző íróasztala helyettesítésre alkalmas személy hiányában hónapokig gazdátlan marad és a kamara elé megoldhatatlan problémákat terjesztenek az érdekelt felek, mint pl. a bevonult közjegyző irattárában őrzött végrendelet kihirdetésének sürgetése.

A kamarai élet eseményeiről beszámolva közli a jelentés, hogy a közjegyző tagok száma: 41, a bejegyzett helyettesek száma: 9, jelölt 2 van. Ismertette ezután a jelentés a kamara választmányának működését, az év folyamán tett felterjesztéseket, véleményes jelentéseket, felügyeleti tevékenységet. Ezzel kapcsolatban helyteleníti a kamara az utóbbi időben egyes közigazgatási hatóságok részéről tapasztalt uzust, hogy a közjegyzők ellen közvetlenül az Igazságügyminiszter Úrhoz fordulnak feljelentésekkel. Ez a módszer csak felesleges megterhelést jelent a legfőbb felügyeleti hatóságnak, de másrészt úgy tünteti fel a kamarát, mintha saját hatáskörében nem tudna kellő szigorral eljárni és már eleve a legfelsőbb felügyeleti hatóságot kellene bevonni az eljárásba.

A kamara területén működött 41 kir. közjegyző ügyforgalmi adatai:

	Bevezetések száma:	
	1941-ben	1942-ben
Ügykönyvben	6.889	6.990
Óvási könyvben	425	4
Örökösödési ügyek lajstromában	19.963	21.523
Bírói megbízások	20	25
Másolathitelesítések	10.935	10.594
Fordítások	1.581	846
Magánbeadványok	1.461	1.769
Összesen:	41.274	41.751

A kamarához érkezett 521 ügydarab, ezek közül feljelentés volt 7, fegyelmi eljárásra került 2 eset.

Az évi jelentés tudomásulvétele után a közgyűlés a pénztári jelentést és költségelőirányzatot hallgatta meg, majd megválasztotta az 1943/44. évi kamarai vezetőséget. Elnök lett *Pottyondy Béla dr.* szombathelyi, a kamara tagjai: *Hanny Tódor dr.* győri, *Magyary Ferenc dr.* kapuvári, *Roth Aurél dr.* tapolcai, *Telman Sándor dr.* zalaegerszegi kir. közjegyző, póttagjai: ifj. *Paár Lajos* komáromújvárosi és *Weidlich Lajos dr.* mosonmagyaróvári kir. közjegyző. A közgyűlés után nyomban megtartott kamarai alakuló közgyűlésen elnökhelyettessé *Hanny Tódort*, tikárrá ifj. *Paár Lajost*, törvényelőkészítő és adóügyi előadóul *Östör Lajos dr-t*, nyugdíjügyi előadóul *Tamásfalvi Thury Géza dr-t* választották meg.

II.

A szegedi kir. közjegyzői kamara ugyancsak szeptember hó 8. napján tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen jelenvoltak: *Tarján Béla dr.* kamarai elnök, *Balassa Pál dr.*, *Batta Péter dr.*, vitéz *Bernáth Jenő dr.*, *Biró Zoltán dr.*, *Bogdán Ernő dr.*, *Bottlik Dezső dr.*, *Demkó Belánszky Pál dr.*, vitéz *Endrey Antal dr.*, *Ferenczi Antal dr.*, vitéz *Galamb Sándor dr.*, *Gálffy Ferenc dr.*, *Hoffmann János dr.*, *Ikrich Arnold dr.*, *Janka Sándor dr.*, *Keller Lőrinc dr.*, *Király Károly dr.*, *Kozányi Pál dr.*, *Léh Tibor dr.*, *Magyary-Kossa Zoltán dr.*, *Major József dr.*, *Mamusich József dr.*, *Mayer Jenő dr.*, *Mikó Kálmán dr.*, *Mikosevits Dezső dr.*, *Nagy Béla dr.*, vitéz *Nyárády István dr.*, *Pálovich István dr.*, *Pummer Sándor dr.*, vitéz *Sebestyén Kálmán dr.*, *Schick Károly dr.*, *Schmidt Kornél dr.*, *Schreiber Miklós dr.*, *Széchenyi István dr.*, *Szöke Jenő dr.*, *Tóth József dr.*, *Veréb Gyula dr.*, *Wagner Károly dr.*, *Willmann Mátyás dr.*, *Zelenay Károly dr.* kir. közjegyzők, a helyettesek közül pedig *Szabó József dr.*

A közgyűlést *Tarján Béla dr.* elnök nyitotta meg. Megilletődéssel emlékezett meg a kamara területén működő közjegyzők közül *Baranyi Antal dr.* gyulai, *Svastits Béné dr.* battonyai és *Paczolay Károly dr.* orosházi kir. közjegyzők elhalálzásáról. Megemlékezett ezután a közjegyzők személyében kinevezések és áthelyezések következtében történt egyéb változásokról. Az elnöki megnyitó rendjén közölte még az elnök a közjegyzői díjak újabb szabályozása tárgyában tartott kamaraközi értekezleten a szegedi kamara képviseltetését.

Az elnöki megnyitó után *Gálffy Ferenc dr.* terjesztette elő a kamara működéséről szóló évi jelentését, amelynek bevezető részét az alábbiakban közöljük:

„Amikor a magyar megújhódás megszületésének helyére, Szegedre a szegedi kir. közjegyzői kamarához tartozó kir. közjegyzők most közgyűlésre összegyűltek, mindenekelőtt igaz honfiúi érzelmekkel emlékezünk meg Kormányzó Urunk 75-ik születésnapjáról. Vitéz nagybányai Horthy Miklós Magyarország Kormányzójának hetvenötödik születésnapja volt június hó 18-án. Mélységes örömmel, hódolattal és bensőséges szeretettel ünnepelte meg ezt a napot az egész ország. Hetvenöt esztendeje annak, hogy a nagy magyar Alföld egyik ősi kúriájában szinmagyar nemesi családnak, a Horthy nemzetségnek e nagyrahivatott fia megszületett, akit az isteni Gondviselés az idők folyamán országunk élére állított. Hátatelt szívvel fordulunk a Mindenhatóhoz, hogy Kormányzó Urunk személyében olyan vezért adott országunknak, aki a világháború után elalélt nemzetbe új erőt, hitet és reménységet öntött s az azóta is eltelt nehéz időkben nemcsak biztos kézzel vezeti a nemzetet, hanem csodálatos államfői bölcsességével az ősi magyar föld jelentős részét is visszaszerezte a magyar Szent Koronához. Ez az ünnepnap az egész magyarságnak ünnepe, de nekünk szegedieknek különösképen nagy ünnep Kormányzó Urunk születésnapja, mert 1918-ban itt bontotta ki a megújhódás zászlaját, itt hívta életre a nemzeti hadsereget, amely a szó szoros értelmében a legmagyarabb hadsereg volt az Árpádok kora óta és hős hadserege élén innen indult el az új honfoglalásra. A hetvenötéves Horthy Miklós éppen olyan hittel és megingathatatlan elszántság-

gal halad ma a nemzet élén, mint ahogy 25 évvel ezelőtt megfogadta, hogy ez a nemzet újra nagy lesz és mindig magyar lesz. Segítse meg a Mindenható további munkásságában, életét, egészségét tartsa meg, hogy az elkövetkező években is biztos kézzel vezethesse nemzetét a jobb és szebb jövő felé."

A továbbiakban az évi jelentés a világháborúval kapcsolatban lelkes szavakkal emlékezett meg a magyar honvédség dicsőséges harcairól, majd közölte, hogy a kamara területén működő közjegyzők és jelöltek közül is többen teljesítettek az elmúlt év folyamán katonai szolgálatot. Kivánatosnak tartaná a jelentés, hogy a közjegyzők — működésükhöz fűződő fontos jogszolgáltatási érdekekre tekintettel — polgári működési körükben meghagyassanak. Ebben a tárgyban különben a kamara ismételt felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez.

A személyi változások közzlése után a jelentés megállapítja, hogy a kamara területén összesen 43 közjegyző, 7 helyettes és 3 közjegyzőjelölt működik. A kamara múlt évben 571 ügydarabot intézett el. Panasz 5 érkezett a kamarához 4 közjegyző ellen. Ezek közül 2 panasz ügyben az eljárás még folyamatban van, 3 panasz ügyet megszüntetéssel intéztek el.

A kamara területén működő közjegyzők összesített ügyforgalmi adatai a jelentés szerint a következők:

1. Bevezetések az ügykönyvbe	12.292
2. Óvások könyvébe	233
3. Kjö. lajstromba	22.149
4. Bírói megbízások könyvébe	13
5. Másol. és keresk. kivon. hitel. könyvébe	33.890
6. Fordítások könyvébe	16.225
7. Magánbeadványok könyvébe	6.001

Összesen: 90.803

Ezekhez az adatokhoz a jelentés azt a megjegyzést fűzi, hogy a közjegyzői tevékenység azok szerint is javarészt hagyatéki ügyekre szorítkozik s jogügyleteknek közjegyzői okiratba foglalása mind ritkábban fordul elő. Fontos jogszolgáltatási érdekek is kivánatossá tennék a közokirati kényszernek mielőbbi s minél szélesebb körre való kiterjesztését. Az évi jelentéshez Botlik Dezső dr. szólalt fel, akinek indítványára a közgyűlés a kamarai elnök, a választmány és a titkárnak működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az évi tagsági díjat a közgyűlés 70 pengőben állapította meg, majd Magyar Kossa Zoltán dr. terjesztette elő a számvizsgáló-bizottság jelentését. A zárószámadás szerint a kamara évi bevétele 7.418.13 P, a kiadás 5.870.66 P volt s így a pénztári maradvány 1.547.47 P. A számvizsgálók jelentése és a költségvetés letárgyalása után a tisztújítást ejtették meg a következő eredménnyel: elnök *Tarján Béla* dr. szegedi, választmányi rendes tagok: *Gálffy Ferenc* dr. szegedi, *Nagy Béla* dr. makói, *Szőke Jenő* dr. csongrádi, *Széchenyi István* dr. szegedi, választmányi pótagok: *Király Károly* dr. zentai, *Veréb Gyula* dr. szabadkai kir. közjegyzők. A számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: *Magyar-Kossa Zoltán* dr. ujjvidéki, *Botlik Dezső* dr. zsabylai, *Janka Sándor* dr. orosházi kir. közjegyzők. Kamarai titkárrá újból *Gálffy Ferenc* dr. szegedi kir. közjegyzőt választották meg.

Némely közjegyzői díjak újabb szabályozása.

Az Igazságügyminiszter 64.300/1943. I. M. szám alatt a következő rendeletet adta ki:

„A kir. közjegyzőt megillető állandó munkadíj, időszerinti munkadíj, irásdíj, távozási díj és napidíj összegének módosítása tárgyában az 1918: XII. t.-c. 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. A kir. közjegyzőt megillető állandó munkadíjnak, időszerinti munkadíjnak, irásdíjnak, távozási díjnak és napidíjnak a 60.600/1926. I. M. számú (az Igazságügyi Közlöny XXXV. évfolyamának 225. oldalán közölt) rendelet 11, 12, 18, 20. és 22. §-ában, valamint 30. §-ának harmadik bekezdésében, úgyszintén a 34.800/1928. I. M. számú (az Igazságügyi Közlöny 37. évfolyamának 105. oldalán közölt) rendelet 2. §-ában, valamint 3. §-ának utolsó előtti bekezdésében meghatározott összegei helyébe az alábbi 2—7. §-okban meghatározott megfelelő díjösszegek lépnek.

2. §. Az állandó munkadíj összege:

1. meghatalmazásnak, továbbá oly bizonyítványnak vagy nyilatkozatnak felvételéért, amely érték szerint meg nem határozható valamely tartozásnak elismerését vagy teljesítésének tanusítását tartalmazza, négy pengő;

2. okiratok másolatainak hitelesítéséért oldalankint egy pengő hatvan fillér;

3. kereskedelmi és üzleti könyvek kivonatainak hitelesítéséért oldalankint két pengő negyven fillér;

4. névalírás hitelesítéséért, minden hitelesített aláírás után két pengő 40 fillér; a jegyzőkönyv készítéséért külön egy pengő; kézjegyek és keresztvonásnak, valamint vakok aláírásának hitelesítése esetén az 1886:VII. t.-c. 27. §-ában említett felolvasásért és megmagyarázásért s ennek tanusításáért ivenkint külön egy pengő;

5. okirat felmutatása időpontjának bizonyításáért, a jegyzőkönyv készítéséért és tanusítványért, együtt négy pengő; több okirat felmutatása esetén minden további okirat után egy pengő 60 fillér;

6. életbenlét bizonyításáért, a jegyzőkönyv készítéséért és a tanusítványért, együtt négy pengő;

7. egyesületi, részvénytársasági és szövetkezeti közgyűlés, igazgatósági vagy felügyelőbizottsági ülés, más hasonló gyűlés lefolyásának vagy határozatainak tanusítása esetében a jegyzőkönyv készítéséért és a tanusítványért együtt, az időszerinti munkadíjon és az irásdíjon felül huszonhat pengő;

8. egyéb tényeknek, jelesül árverési, árlejtési és ajánlati tárgyalásnak vagy sorsolásnak tanusítása esetében a jegyzőkönyv készítéséért és a tanusítványért együtt, az időszerinti munkadíjon és az irásdíjon felül tíz pengő 40 fillér;

9. értesítvénynél a jegyzőkönyv készítéséért, közlésért és a megkereső fél részére kiadott tanusítványért együtt, az időszerinti munkadíjon és az irásdíjon felül négy pengő; ha ugyanazt az értesítvényt több féllel kell közölni, minden további közlésért egy pengő 60 fillér, az ellenfélnek adott és minden ismételt tanusítványért, a közléssel együtt egy pengő 60 fillér;

10. közlemény tartalmának és elküldésének bizonyítása esetében a jegyzőkönyv készítéséért és a tanusítványért együtt, az írásdíjon felül négy pengő;

11. óvásnak postán közlése esetében a közlésért az óvásért járó díjon felül, esetenként két pengő 40 fillér;

12. okirat hivatalos őrizet alá vételéért, ideértve a jegyzőkönyv készítését, a téritvény kiállítását és az őrzést, együttvéve négy pengő 80 fillér; ha az okirat húsz ivnél terjedelmesebb tíz pengő 40 fillér; ha több okirat együttesen adatik őrizetbe, minden további okirat őrizetbevételéért egy pengő;

13. okirat visszaadásáért, jegyzőkönyv készítése nélkül egy pengő 60 fillér, jegyzőkönyv készítésével négy pengő;

14. készpénz, értékpapír, vagy egyéb ingó dolog őrizet alá vételéért, ideértve a jegyzőkönyv készítését és a téritvény kiállítását együttvéve négy pengő; az őrizetből kiszolgáltatásért négy pengő;

15. közjegyzői cselekményről a fél értesítéséért, ha az értesítés okirat felmutatásával jár, egy pengő, ha pedig az okiratot a fél kívánságára a közjegyző fel is olvassa, az okirat felolvasásáért külön, ivenkint egy pengő;

16. okiratnak a félhez vagy hatósághoz küldéséért egy pengő 60 fillér;

17. jogügyletnek vagy egyéb jogi cselekménynek illetékkiszabás végett való bejelentéséért, a hatóság részére készült másolatért járó írásdíjon és hitelesítési díjon felül, egy pengő 60 fillér;

18. hivatalos cselekményről a fél egyszerű értesítéséért vagy hivatalos cselekmény teljesítése végett a fél meghívásáért egy pengő;

19. végrendeletnek az 1876: XVI. t.-c. 23. és 24. §-a értelmében közjegyzői letétbe vételéért, a jegyzőkönyv készítésével és az elismervénnyel együtt tizenöt pengő; a végrendelet kiszolgáltatásáért és az erről készült jegyzőkönyvért az írásdíjon felül nyolc pengő.

Az állandó munkadíj kétszerese az arra nézve irányadó rendelkezések értelmében abban az esetben számítható fel, ha a jogügylet vagy a nyilatkozat tárgyának okiratból kétségtelenül megállapítható értéke ezerhatszáz pengőt meghalad.

3. §. Az időszerinti munkadíj összege az első megkezdett félóráért nyolc pengő, minden további megkezdett félóráért négy pengő.

4. §. Az írásdíj összege oldalankint egy pengő.

5. §. A távozási díj összege négy pengő; az egy nap alatt végzett hivatalos cselekményért járó távozási díj legmagasabb összege ötven pengő.

6. §. A napidíj összege húsz pengő; a meghálással járó kiszállás esetében felszámítható pótdíj összege tizenegy pengő.

7. §. Az árverésnek a kir. közjegyző önhibáján kívül való elmaradása esetében a kir. közjegyzőnek járó díj legmagasabb összege ötven pengő.

8. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba; hatálybalépésével a kir. közjegyző díjainak szabályozásáról szóló 60.600/1926. I. M. számú rendelet 11, 12, 18, 20. és 22. §-ának, valamint 30. §-a harmadik bekezdésének, úgyszintén a 34.800/1928. I. M. számú rendelet 2., valamint

3. §-a utolsóelőtti bekezdésének a díjak összegére vonatkozó rendelkezései, a jelen rendelet értelmében módosulnak, a kir. közjegyző díjaira vonatkozó jogszabályok egyéb rendelkezései érintetlenül maradnak.

Ahol valamely jogszabály a jelen rendelettel módosított rendelkezésre hivatkozik, ott a jelen rendelet megfelelő rendelkezését kell érteni.

Budapest, 1943. évi szeptember hó 4-én.

Dr. Radócsay László s. k. igazságügyminiszter.

*

Ennek a rendeletnek megjelenését a közjegyzői kar ez irányú több rendbeli, az egyes kamarák, az országos egyesület és a kamaraközi értekezlet részéről benyújtott, teljes alapossággal megokolt felterjesztései alapján immár évek óta indokoltan várta. A legsúlyosabb indok természetesen, amire talán felesleges is reá mutatnunk, a jelenlegi háború kezdete óta fokozatosan bekövetkezett és bekövetkező egyre szédületesebb s különösen a legfontosabb élelmi cikkeknel a régi árszintet 10—15—20 sőt huszonöt-szörössel meghaladó áremelkedés, amelyhez minden más árat, díjat, fizetést, stb. már mind hozzá arányosítottak, csak a közjegyzői díj maradt mindeideig az 1926-os szinten.

A módosító díjrendelettről általánosságban megállapíthatjuk, hogy nem az, amit a kar az adott viszonyokra tekintettel várt. Átlagosan emelte ugyan a rendelet 50—60%-kal az állandó díjakat, azonban ez az emelés a súlyosan fokozódó drágasággal már nem igen áll arányban, de másrészt és főleg a felemelt díjak önmagukban olyan csekély összeget — javarészt 1—2 pengős tételek — reprezentálnak, amelyek a közjegyzői munka alsóbbrendűségének megállapítására könnyen alapul szolgálhatnak. Hogy csak egy példát említsünk, a 4 pengő távozási díj ma már egy küldönc díjával áll körülbelül egy szinten. A közjegyzői kar felterjesztéseiben az emelési igények észszerű határait nem lépte túl, távolról sem kívánta magas díjemeléssel a jogkereső közönséget megterhelni, csupán azt kívánta, hogy az állandó díjak a súlyosan változott gazdasági helyzettel valamelyes arányba hozassanak, a közjegyzői munka értékének valamennyire kifejezői legyenek, s hogy bizonyosfokú szociális arányosítást is tanúsítsanak. Ez irányban kérte a kamaraközi értekezlet a kisebb arányú érték szerint való díjak felszámításának körét kiterjeszteni a meghatalmazásokra, az okirat felmutatási, közgyűlési tanusításokra, a végrendelet letételre s bizonyos mértékben az időszerint való és a távozási díjakra is. A kar fenti kívánságainak teljes mértékben való honorálását ekként a rendeletről nem igen állapíthatjuk meg.

Nyomatékosan reá kell mutatnunk arra, hogy a rendelet 8. §-ának kifejezett rendelkezése szerint a 60.600/1926. I. M. rendelet 11, 12, 18, 20. és 22. §. és a 30. §. 3. bekezdésében irt díjaknak csupán az összegét szabályozta újonnan, ellenben a közjegyzők díjaira vonatkozó egyéb — tehát e §-okban is foglalt jogszabályok érintetlenül maradnak. Így különösen változatlanul felszámíthatók az érték szerint való díjak aláírás hitelesítéseknél és ténytanusításoknál s letéteknél változatlanul jár az őrzési díj is. Megjegyezzük még, hogy a rendelet 8. §-a módosítja a 34800/1928. I. M. rendeletet is, amelyet azonban a 6800/1935. I. M. rendelet kifejezetten s egészben hatályon kívül helyezett.

Közlemények.

Kinevezések. Az Igazságügyminiszter *Driesz* Frigyes dr. siklósi kir. közjegyzőhelyettesét Sajószentpéterre, *Streitmann* András dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettesét Vámosmikolára, *Brosz* Róbert dr. jászapáti ügyvédet Derecskére, *Ruttkai* Elemér dr. tiszafüredi ügyvédet Abaujszántóra kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Magyarország Kormányzója a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére engedélyezte, hogy a Pázmány Péter tudományegyetemen az osztrák és magánjogi tanszék második magánjogi tanszékké szerveztessék át s erre a tanszékre *Nizsalovszky* Endre dr. egyetemi nyilvános rendes tanárt nevezte ki. Nizsalovszky első ízben 1930-ban nyert egyetemi tanári kinevezést Debrecenbe szintén a magyar magánjogi tanszékre, innen a műegyetem közgazdasági karán, végül a Pázmány Péter tudományegyetem jog- és államtudományi karán a polgári perjog tanszékére nyert kinevezést s most Szladits Károly dr. nyugalomba vonulásával ismét a magyar magánjog- lett tanára. Nizsalovszky a magyar jogtudománynak egyik legszorgalmasabb és kiválóan tehetséges művelője, akinek különben legutóbb a közlöny hasábjain is, az áprilisi számban „A család és az öröklés a jövő német jogában” címen egy igen érdekes és értékes cikke jelent meg.

Athelyezés. Az Igazságügyminiszter *Petrán* József dr. rétsági kir. közjegyzőt Bácsalmásra helyezte át.

Kitüntetések. Magyarország Kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére *Szily* Kálmán dr. győri kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül az m. kir. kormányfőtanácsosi címet, *Rácz* Albert dr. törökszentmiklósi kir. közjegyzőnek ugyancsak a miniszterelnök előterjesztésére s ugyancsak közéleti érdemei elismerésül a Magyar Érdemrend tiszti keresztjét adományozta.

Halálozások. Vitéz *Kiss* Antal dr. kunszentmártoni kir. közjegyző, tartalékos százados Debrecenben ez évi augusztus hó 9. napján elhalálozott. A debreceni kamara az elhalálózásról külön gyászjelentést adott ki s az iroda részére helyettesül ifj. *Katric*s Kálmán dr. técsői kir. közjegyzőhelyettesét rendelte ki. *Kiss* Antalt 1938. évben nevezték ki Tokajba kir. közjegyzővé s onnan 1942-ben Kunszentmártonba helyezték át.

Konkoly Thege Sándor dr. budapesti kir. közjegyző Budapesten szeptember hó 24. napján meghalt. 1918-ban, mint ügyvédet nevezték ki Nagyigmándra kir. közjegyzővé, ahonnan rövidesen Pápára helyezték át. Pápán mint közjegyző 20 évig általános megbecsülés és tisztelettől övezve működött s nemcsak a jogszolgáltatás terén, de a városi, egyházi és társadalmi közélet terén is ez alatt a 2 évtized alatt komoly értékű tevékenységet fejtett ki. Közéleti érdemei elismerésül a m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki. A szombathelyi kamara választmányának hosszú éveken át érdemes tagja volt. 1939. évben Pápáról Budapestre a VI. kerületbe helyezték át. Szeptember 28. napján a komáromi temetőben levő családi sírkertben nagy részvét mellett helyezték örök nyugovóra. A temetésen a közjegyzői kar tagjai közül is számosan jelentek meg s a sírnál a kamara és a kar nevében *Antalfy Zsiros* Aladár dr. budapesti kir. közjegyző mondott

búcsúbeszédet. A budapesti kamara szeptember 25. napján az elhalálozás alkalmából rendkívüli választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy *Konkoly Thege* Sándor érdemeit az ülés jegyzőkönyvében örökítik meg, az özvegyhez részvétiratot intéznek, a ravatalra koszorút helyeznek s az elhalálózásról a kamara külön gyászjelentést ad ki. A kamara az iroda részére helyettesül *Szöke* István dr. kir. közjegyzőhelyettesét rendelte ki.

Új állás rendszeresítés. Az Igazságügyminiszter 30.410/1943. I. M. rendeletével (Bp. K. 1943. IX. 17. 209. sz.) a pápai kir. járásbíróság területére Pápa székhellyel második kir. közjegyzői állást rendszeresített. A rendelet ez évi november hó 1. napján lép hatályba s attól a naptól kezdve, amelyen a második kir. közjegyző működését megkezdi, örökösödési ügyekben a két kir. közjegyző működési köre havonként váltakozva a pápai kir. járásbíróság egész területére kiterjed akként, hogy a már működő közjegyző a páratlan, az újonnan kinevezendő kir. közjegyző pedig a páros számú hónapokban meghalt örökhagyók ügyeiben jár el.

Telman Sándor könyvének újabb kiadása megjelent. *Telman* Sándor dr. közli, hogy „Örökösödési eljárás” c. könyvének III. kiadása megjelent, s a könyv utánvételes szétküldése a Held-nyomda útján az előfizetők részére már megtörtént. Aki az előfizetők közül könyvet nem kapott volna, legyen szives felszólalásával a szerzőhöz (*Zalaegerszeg*) fordulni. — Egyúttal közli a szerző, hogy a könyvből korlátolt számú példányok nála *bolti áron* még kaphatók. A szerző a Held-nyomda dicséretes munkájáért, amit a mai rendkívüli viszonyok között különösen méltányolni kell, ezúton is elismerését és köszönetét nyilvánítja.

A pécsi kamara felterjesztése Baranya vármegye árvaszékének közjegyzőellenes gyakorlatával szemben. E közlöny 1942. évi 10. számában a 191. oldalon közöltük a pécsi kamarának az Igazságügyminiszterhez intézett felterjesztését Baranya vármegye árvaszékének a jogkereső közönség és a kir. közjegyzők érdekeit sértő gyakorlata tárgyában. A felterjesztésre még válasz nem érkezett, ellenben az árvaszék újabb s most már még különlegesebb gyakorlatot inangurált, melynek tárgyában a pécsi kamara ez évi szeptember hó 8-án tartott üléséből a következő újabb felterjesztést intézte az Igazságügyminiszterhez:

„Baranya vármegye árvaszéke már pár év óta a joghatósága alá tartozó ügyekben, a régebbi gyakorlattól eltérően azon eljárást követi, hogy a kir. közjegyzők által a felek megbízása alapján közokiratba foglalt ügyletekre vonatkozó s oda *csakis gyámhatósági elbírálás* végett beterjesztett hiteles kiadványokat az ügy elbírálása után további eljárás végett, — vagyis a szerzett jogok telekkönyvi érvényesítéséhez szükséges *beadványok* elkészítése végett az ügyfelek határozott kérelme ellenére nem az illető kir. közjegyzőnek, hanem a vármegyei tiszti főügyésznek adják s ezzel a feleknek külön költséget, a tiszti főügyésznek pedig külön jövedelmet biztosítanak.

A pécsi kir. közjegyzői kamara az 1942. évi szeptember hó 8. napján megtartott évi rendes közgyűlése egyhangú határozata alapján ezen sérelmes eljárás ellen felirattal fordult Nagyméltóságodhoz, kifejtve abban részletesen ezen a kir. közjegyzők törvényben biztosított hatáskörét mélyen

sértő és jogait csorbító eljárás tarthatatlanságát. Ezen felterjesztésünk elintézéséről a mai napig a kamara választ egyáltalában nem kapott és az árvaszék továbbra is zavartalanul folytatja ezen, — az egész magyarországi közjegyzői karnak az 1874. évi XXXV. t.-c. 55. §-ban biztosított jogait sértő és, egy helytelenül, tévesen magyarózott szabályrendeletre alapított eljárását.

A Pécssett, 1943. évi szeptember hó 8. napján megtartott évi rendes közgyűlés időközben tudomást szerzett azon még sajnálatosabb újabb tényről is, hogy Baranya vármegye árvaszéke újabban, állítólag egy belügyminiszteri rendelet alapján, azt a gyakorlatot folytatja, hogy teljesen önkényesen s minden indokolás nélkül egyes kir. közjegyzők javára a hangoztatott elvi álláspontjától eltér, míg más kir. közjegyzőkkel szemben ma is kitart elvi álláspontja mellett. Egyes kir. közjegyzőket elismer a felek: „*jogi képviselőjének*“, a szerződések hiteles kiadványait a telekkönyvi beadványok elkészítése végett a közjegyzőnek adja ki, míg más esetekben a felek kérelme ellenére a tiszti főügyészt bizza meg az ügy további lebonyolításával.

Amíg az árvaszék egy ügyben sem adta vissza az iratokat a kir. közjegyzőnek, ezt lehetett egy bár tévesen értelmezett szabályrendeletre hivatkozva *elvi kérdésnek* tekinteni, de megengedhetetlennek tartjuk az egész közjegyzői kar tekintélyét mélyen sértő azt a gyakorlatot, mely *különbséget tesz a törvényes hatáskör, alkalmasság, megbízhatóság tekintetében közjegyző és közjegyző között*. Mi az árvaszéknek vagy eljáró ülnökének ilyen jogát el nem ismerjük, az ellen a leghatározottabban tiltakoznunk kell, állásunk tekintélyének az ügyfelek előtt leendő megvédése érdekében.

Legújabbban azon eset fordult elő, hogy olyan ügyben, ahol a kiskorúak mint *eladók* szerepeltek, az árvaszék az ügylet jóváhagyása és a vételáraknak a kiskorúak részére a gyámpénztárba történt befizetése után a *nagykorú vevők* szerzett jogai biztosítása s szerződésüknek a telekkönyvi hatósághoz való beadása végett, határozott kérelmük ellenére is a tiszti főügyészt bizza meg. Általános joggyakorlat az, hogy a vevők a szerződésük elkészítésével s szerzett jogaik telekkönyvi érvényesítésével azt bizhatják meg, akihez bizalmuk van s ezen joguktól senki, még az árvaszék sem ütheti el. Az árvaszék hatásköre ugyanis csak az eléje kerülő ügyeknek a kiskorúakra, gondnokoltakra való tekintettel történő elbírálására, jóváhagyására vagy annak megtagadására terjed ki, de semmiesetre az egész ügy intézésére és a *nagykorú* érdekelték jogainak megvédésére. Ilyen jogot az árvaszéknek az általa hivatkozott gyámügyi szabályrendelet 39. §-a sem biztosít kimondván, hogy: „a gyámoltakat és gondnokoltakat érdeklő minden olyan jogügyletre vonatkozó telekkönyvi ügyekben, melyekben a gyámhatóság illetékessége alá tartozó egyének az *átvevők*... amennyiben az érdekelt feleknek *jogügyi megbizottjuk?! nem volna, a tiszti ügyész bizandó meg.*“

A törvény és a hatóságok előtt minden kir. közjegyző egyforma, törvényben is biztosított jogokkal bir. Tűrhetetlennek tartjuk, hogy Baranya vármegye árvaszéke vagy annak ülnöke egyes ügyekben minden indokolás nélkül tetszése szerint és ismételten hangsúlyozzuk a felek határozott ké-

relme ellenére *különbséget tehessen közjegyző és közjegyző között*. Ezen, az egész magyarországi kar jogait és tekintélyét mélyen sértő, jogfosztó gyakorlat ellen keresünk Nagyméltóságodnál mint a legfőbb felügyeleti hatóságunknál védelmet, orvoslást és a legnagyobb tisztelettel fordulunk Nagyméltóságodhoz és ismételten megkérjük, hogy ezen jogfosztó és tekintélyt romboló eljárás megszüntetése végett a szükséges intézkedéseket illetékes helyen megtenni s erről a pécsi kir. közjegyzői kamarát is értesíteni kegyeskedjék.

Kelt Pécssett, a pécsi kir. közjegyzői kamarának 1943. évi szeptember hó 19-én tartott ülésében. Dr. *Angyal Béla* s. k. kamarai elnök.

Kir. Közjegyzői Díjszabás című könyvecskének *Kepes János* dr. feldolgozásában megjelenő új VI-ik kiadása a nyomdában szedés alatt áll. — Az új kiadás, az eddigiek bevált rendszerében, a táblázatok szükségessé vált teljes átdolgozásával, a 64.300/1943. I. M. rendeletnek a díjak módosításáról szóló intézkedéseit, az újabb joggyakorlatot és az illetéki szabályok változásait is tartalmazza. A kiadó a megrendelő lapokat a napokban szétküldi. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy — a közlöny augusztusi számában foglaltakkal szemben — az „*Illetékekre vonatkozó jogszabályok módosítása*“ címen a júliusi és augusztusi számokban megjelent ismertetésből az illetékügyi útmutatót is magában foglaló Közjegyzői Díjszabás újabb kiadásának közeli megjelenésére tekintettel külön lenyomatot nem készítünk. Ezúton helyesbítjük végül a most hivatkozott ismertetésnek az ingatlan adásvételi szerződések bélyegére vonatkozó közlését az alábbiak szerint: „Az okirat első példányának első iva 2000 pengőig 2 P., 2000 pengőn túl 3 P.“ Helyesbítendő még, a Biztosítéki jelzalogjog címnél a keretbiztosítéki jelzalogjog, vagy egy részét átruházó nyilatkozat első iva nem 2 P., hanem 3 P. — A jelzalogjog ranghelyének előzetes biztosítása című részt a 3260/1940. M. E. sz. rendelet hatályon kívül helyezte s így az a utóbbinak szövege az irányadó. A tkvi bejegyzési illeték e szerint is 1% + 0.50% r. p.

A közjegyzők követeléseinek megadóztatása. E közlöny mult számában kivonatosan közöltük a közigazgatási bíróság 10.132/1942. P. számú ítéletét, amely szerint a be nem folyt közjegyzői díjak az adóalap megállapításánál figyelembe nem vehetők s így a kir. járásbíróság által kimutatott hagyatéki díj kimutatások, amint ez a legtöbb adóügyi bíróságnál nyilván kényelmi szempontból is adóalapul szolgál, a továbbiakban kereseti adó kivetésénél teljes összecszerűségükben figyelembe nem vehetők. Teljesen hasonló állásfoglalást tartalmaz a közigazgatási bíróságnak 3121/1942. P. szám alatt kelt, az érdekelt közjegyzőnek most kézbesített ítélete, amely az adófelszólamlási bizottság előadója által beadott panaszt elutasítja s a kir. közjegyzőnek adóalapjából a be nem folyt követeléseket törölte.

Gyűjtés a Vöröskereszt javára. A m. kir. Igazságügyminiszter 30.983/1943. I. M. szám alatt a következő leiratot intézte a budapesti kir. közjegyzői kamarához: „A magyar Vörös Kereszt a mai időkben reá váró feladatok minél hatékonyabb megvalósításához szükséges anyagi eszközök megszerzése céljából az 1943. évi október 1., 2. és 3. napjain országos gyűjtés útján fordul a magyar társadalomhoz. A magyar Vörös Kereszt elnöke arra kért, hogy az országos gyűjtésre hívjam fel az igazságügyi

alkalmazottak, közöttük a kir. közjegyzők figyelmét. Mivel a Vörös Kereszt megsegítése ma elsőrendű hazafias kötelesség, szívesen teszek eleget a hozzám intézett kérésnek és a Vörös Kereszt országos gyűjtését különös nyomatékkal ajánlom az igazságügyi személyzet megértő jóindulatába. Felkérem ezért a kamarát szíveskedjék tagjai között a fenti célra önkéntes adakozást indítani. Az adományok a Magyar Vörös Kereszt 17.233 számú postatakarékpénztári csekkszámlijára fizethetők be. Budapest, 1943. szeptember 16. Dr. Radocsay s. k.“ A kamara a hazafias és nemes cél minél hathatósabb támogatását ezúton ajánlja tagjai figyelmébe.

Lengyel közjegyzők kérelme. A Dömsöd községben levő menekült lengyel táborban sok lengyel bírósági és közjegyzői karhoz tartozó személy tartózkodik, akik az állam napi 3—5 pengős segélyétől eltekintve, amely épen csak a legminimálisabb életszükségletek beszerzését biztosítja, a legnyomorúságosabb helyzetben vannak. A közjegyzői kamarák részéről a lengyel közjegyzők már eddig is anyagi támogatásban részesültek, azonban a folyósított segélyek természetesen nyomban a legszükségesebb ellátási kiadásokra fordítottak. A dömsödi lengyel tábor nevében több közjegyző beadvánnyal fordult a budapesti kir. közjegyzői kamarához, amelyben azt kérik; hívják fel a kartársakat, hogy akik saját háztartásukban nélkülözhető ruhadarabokkal vagy fehérneműekkel rendelkeznek, bocsássák azt a táborban levő lengyel közjegyzők rendelkezésére. A kamara a lengyel közjegyzők kérését ezúton továbbítja a kartársakhoz.

*

Budapesthez közel, fővonal mellett levő kir. közjegyzői iroda mielőbbi belépésre keres teljes gyakorlattal bíró, gépirásban is teljesen jártas *közjegyző segédet*, vagy *jelöltet*. Cím a kiadóban.

Kir. közjegyző jelöltként elhelyezkedést keres 44 éves gyakorló ügyvéd széleskörű vidéki és többéves közjegyzői irodai gyakorlattal. Ajánlatot kér: *Hoós Kázmér dr. móri kir. közjegyző* címére.

*

Örökösödési eljárási *nyomatványok*, könyvek s egyéb irodaszerek kaphatók elhunyt kir. közjegyző özvegyénél. Cím a kiadóhivatalban.

Joggyakorlat.*

Magánjog

70. Az ingatlanok a szerzés időpontjánál és módjánál fogva *közszerelemény* alá esnek s pusztán azzal, hogy a házastársak azokat a házasság megszűnése előtt már a szerzéskor megosztották, nem mentesültek attól, hogy a házasság megszűntekor a közszerelemény megállapításánál számba

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

vétessenek s ehhez képest nem mentesültek a házastársak hiányzó külön vagyonának megtérítése, valamint a házasság megszűntekor fennálló közös tartozások viselése alól sem. Ennél fogva ahhoz, hogy a férj örököse az ingatlanok közös névre iratása folytán az ő tulajdonává vált ingatlan részek tekintetében a közös tartozások viselése alól mentesüljön, az örökhagyóval kötött ilyen tartalmú külön megállapodás vagy pedig az lenne szükséges, hogy az örökhagyó őt a közös tartozások alól végrendelettel mentesítse. A házastársak a közös tartozások miként való viselése tekintetében szerződést nem kötöttek, az örökhagyó végrendeletéből pedig a közös adósságok alól való mentesítést megállapítani nem lehet. Ennélfogva a házasság megszűntekor fennállott közös tartozásokért a férj örököse a házasság alatti szerzeménynek azzal a részével is felel, amely a szerzett vagyontárgyak egy részének megosztása folytán már a házasság alatt a jogutód külön tulajdonává vált. Bármelyik házastársnak a házasság tartama alatt keletkezett adósságát a házastársak közös tartozásának kell tekinteni ha csak nem forognak fenn olyan körülmények, amelyek azt egyik vagy másik házastárs külön adósságává teszik. (K. P. I. 637/1943.).

71. Annak megállapításánál, hogy az átruházás mennyiben volt ajándékozás, a szerződés nem vitás rendelkezéseiből, azoknak az átruházás idején volt jogi hatásából kell kiindulni. Erre való tekintettel s annak következtében, hogy az *átruházási szerződésben* az alperes által vállalt tartozások a szerződő felek viszonyában a szerződés megkötésével nem pedig a fizetéssel váltak az alperesnek adósságaivá és az adósság tőkeösszege a vagyon tőke értékének a terhe, az ajándékozás mértékének megállapítása céljából azokat az átruházott ingatlanoknak az átruházáskor volt értékéből ugyancsak az átruházások értékében kell levonni, tekintet nélkül arra, hogy azokat az alperesek utóbb kisebb értékkel fizették ki és tekintet nélkül arra, hogy az adósságoknak a kamatot és a tőke törlesztést is magukban foglaló törlesztési részletei az átruházott vagyon jövedelméből kiteltek. Nem lehet ellenben ebből a szempontból számításba venni az alpereseknek az átruházási szerződésben meghatározott kikötmények szolgáltatására vállalt kötelezettségét, mert kétségtelen, hogy ezek a rendszerint a vagyon jövedelmét terhelő szolgáltatások kiteltek az átruházott vagyon jövedelméből akkor is ha az átvállalt adósságoknak megfelelő vagyon jövedelmét számításon kívül hagyjuk. (K. P. I. 2903/1942.).

72. A végrendelező családi nevének a végrendelet szövegében és záradékában egy betűvel való elírása a *végrendelet érvényességét* nem érinti. (K. P. I. 2877/1942.).

73. Nem érinti a *szóbeli végrendelet* érvényességét, hogy az örökhagyó csak a végrendeleti tanuk kérdésére mondta el hogy a vagyonát kire kívánja hagyni, mert az 1876. évi XVI. t.-c. 15. §-a értelmében a szóbeli végrendelet csak akkor érvénytelen, ha a végrendelező minden intézkedése csak valamelyik végrendeleti tanu vagy más harmadik személy kérdésére adott igenleges vagy nemleges válaszból áll. Az egyes végintézkedésekre vonatkozó kérdések feltételét azonban a felhívott törvényhely nem tiltja s ha az így feltett kérdésekre a végrendelező nem a kérdés igenlése vagy megtagadása, hanem a megfelelő végintézkedéseknek a kinyilatkoztatása

által válaszol, úgy a végrendelet, mert az a végrendelező által egész terjedelmében elmondottnak jelentkezik, érvénytelennek nem minősíthető. (K. P. I. 5531/1942.).

74. Ha a férj az *özvegyi jogra* nem érdemtelen feleségét más javára tett végintézkedésével vagyonának hasznélvezetéből kirekeszti, az özvegy a hasznélvezettel kedvezményezettel szemben rendszerint csak özvegyi jogának törvényes mértékét érvényesítheti. Az adott esetben azonban ezt a jogszabályt alkalmazni nem lehet. Az örökhagyó ugyanis annak ellenében rendelt végrendeletében hasznélvezeti jogot házastársa javára, hogy az kiskorú gyerekeit örökhagyó vagyoni és társadalmi állásának megfelelően eltartsa, a hasznélvezeti jog rendelkezése tehát feltételes volt. Ez a feltétel azonban nem következett be, mert a gyámhatóság az anyának mint t. és t. gyámnak tette köteleességévé a gyermekek tartását, ami megfelel a törvénynek is. Minthogy tehát a feltétel meghiusult, a hasznélvezet rendelkezése tehát hatálytalan. Ennél fogva az örökhagyó hibájából különféle feleséget az özvegyi jog teljessége, vagyis a férj egész hagyatékának hasznélvezete illeti meg. (K. P. I. 5339/1942.).

75. A közeli családtagokra, akik közé az örökbefogadott gyermek és ennek házastársa is tartozik, történt vagyon átruházás esetén a köteles részre jogosult javára az a vélelem áll fenn, hogy az átruházás ingyenes. Ennél fogva az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a vagyon átruházásról szóló szerződésben kikötött ellenértékek valóban szolgáltatottak. A *köteles részes javára fennálló vélelem* megdöntésére azonban nem elég csupán annak a bizonyítása, hogy a vevő a vételárat lefizette, hanem bizonyítani kell azt is, hogy volt miből fizetnie és hogy az adott ellenérték az átruházó vagyonában meg is maradt. (K. P. I. 5529/1942.).

76. A Kúria állandó gyakorlata az 586. számú polgárjogi elvi határozatban foglalt jogszabályokat akként fejlesztette tovább, hogy a *köteles rész* követeléssel terhelt állag vagyon tulajdonosát a hasznélvezetre jogosítottak perben állása nélkül rendszerint csak a hasznélvezet megszűnté előtt való fizetésre nem lehet kötelezni, annak azonban a hasznélvezetre jogosított perben állásának hiánya nem akadály, hogy az állag tulajdonos a hasznélvezet megszűntekor való fizetésre köteleztessék. (K. P. I. 5529/1942.).

77. Örökhagyó végrendeletében az unoka anyját az unoka után való öröklésből is a végrendelet szó használata szerint kitagadta, helyesen kizárta, ez a rendelkezés azonban hatálytalan, mert mindenkit csak a saját maga után való öröklés tekintetében illet meg az öröklésből való kizárás joga. Örökhagyónak csak egy módja volt az unokájára hárult vagyon további sorsának szabályozására s ennek keretében arra, hogy az unoka anyjának az unoka után való törvényes öröklési jogát meghiusítsa, még pedig *utóöröklés rendelkezés*. A végrendelet érvényessége esetében azonban ez is hatályát vesztené és hatályba lépne az unoka anyjának törvényes öröklési joga, amely az anyagi jogszabályok értelmében a hitvestárs törvényes öröklési jogát kizárja. (K. P. I. 4997/1942.).

78. Az örökhagyónak a végrendeleti tanuk együttes jelenlétében tett kijelentéseiből a fellebbezési bíróság figyelemmel arra, hogy a „hagyni” kifejezésnek az életben általánosan elfogadott értelmezése szerint hatály

csakis haláleset esetében tulajdonítható; figyelemmel továbbá arra, hogy a 86 éves súlyosan beteg örökhagyó a rendelkezés írásba foglalását nem kívánta és nem is várta, helyesen vonta le azt a következtetést, hogy örökhagyó szándéka *szóbeli végrendelet* alkotására irányult, s hogy a tanuk előtt tett nyilatkozatát szóbeli végrendeletnek kívánta tekinteni. (K. P. I. 5531/1942.).

79. A *személyes iparjog nem öröklés tárgya* s így aki az elhunyt iparos üzletét a saját nevére kért iparendély alapján folytatja, az ipart nem az örökhagyó joga alapján, hanem az 1922. XII. t.-c. értelmében a saját joga alapján gyakorolja, következésképpen az ilyen módon megszerzett iparjog nem tartozik az elhalt iparos hagyatékához. (K. P. I. 2221/1943.).

80. Annak, hogy a kir. közjegyzőnél *letett végrendelet* az 1876 : XVI. t.-c. 23. §-ában meghatározott alaki kellékek megléte esetén érvényessé váljék, ugyanennek a §-nak rendelkezései szerint nem feltétele, hogy a letevő azt is kijelentse, hogy a végrendeletet érvényre emelés céljából teszi le, hanem elegendő a fél részéről annak kijelentése, hogy az átadott okirat az ő végrendelete s azt a közjegyzőnek megőrzés végett adja át. Ha tehát ezek a rendelkezések az örökhagyó részéről megtartattak, a letett végrendeletének érvényességét nem zárja ki az, hogy nem jelentette ki, hogy a végrendeletet érvényre emelés céljából adja át, sőt ezt kifejezésre juttatott kijelentés nélkül az sem, ha nem volt meg a szándéka, hogy a végrendeletét a letétellel emelje érvényre, mert az érvényesség a törvény erejénél fogva beáll azoknak a kijelentéseknek a megtételével, amelyeket az idézett 23. §. a végrendelezővel szemben előírt. Nincs tehát ezuttal sem ok és alap arra, hogy a törvény 23. és 24. §-aiban megkövetelt alakosságok betartása mellett a letevőnek a letételkor fennforgott akarata a letétel jogi hatását illetően is vizsgálat tárgyává tétessék. Nincs jelentősége annak, hogy a közjegyző a letéti jegyzőkönyvben az örökhagyó végrendeletének az 1874 : XXXV. t.-c. 106. §-a alapján történt átvételéről tesz említést, mert nem a letételre vonatkozó törvényszakasz téves vagy helyes felhívása, hanem az 1876 : XVI. t.-c. 23. §-ában foglalt rendelkezések betartásán mulik, hogy az örökhagyó alakilag hiányos végrendelete a letétel következtében érvényes-e vagy sem. (K. P. I. 348/1943.).

81. Örökhagyó hiányzó ági ingói tekintetében, minthogy az elidegenítés időpontját megállapítani nem lehet, az ági örökösöknek arra van igényük, hogy az alperes mint a szerzeményi vagyon örököse az örökhagyóra való háruláskor fennállott értékét térítse meg. Mivel azonban a háruláskor fennállott rendkívüli gazdasági viszonyok mellett kialakult forgalmi értékek nem fejezték ki az ingók valóságos értékét, azoknak a rendes forgalmi viszonyok közt volt értékét kell figyelembe venni s ezen érték megtérítésére kell a szerzeményi örökösöt kötelezni. Az érték megállapításánál az elpusztult ági vagyontárgyak értéke az *értékmegettérítési* összegből levonásba helyezendő. (K. P. I. 27/1943.).

82. A *hagyaték terhei* az állag örökösöt terhelik. Nincsen olyan jogszabály, hogy az, aki a hagyatéki terhek fogalma alá tartozó követelést az örökösrel szemben érvényesíteni kíván, azt a hagyatéki eljárásban teher-

ként bejelenteni tartozik. Következésképp a felperesnek az általa viselt gyógykezelési és temetési költségek megtérítésére irányuló keresetét azon az alapon, hogy a kérdéses költségeket a hagyatéki eljárás rendjén nem érvényesítette, elutasítani nem lehet. (K. P. I. 47/1943.).

83. A tanusítás, ha nem is a törvény szavainak megfelelően, de kétségtelenül tartalmazza azt, hogy az örökhagyó a törvény által megkivánt kijelentést a tanuk előtt valóban megtette, mert az a kitétel, hogy a *végrendelet* a végrendelező akaratával mindenben megegyezik s azt mint ilyent irták alá, egy jelentőségű annak a tanusításával, hogy a végrendelező a tanuk előtt ilyen kijelentést tett: annál is inkább meg kell ezt állapítani, mert a záradék első mondatában is bizonyítják a tanuk, hogy örökhagyó végrendelezésénél jártak el s így semmi értelme sem lett volna annak, hogy a második mondatban is ugyanazt tanusítsák. (K. P. I. 427/1943.).

84. Örökhagyó ingyenes adománya, ingatlanoknak vásárlása és azoknak részben a felperes nevére iratása következtében a rövid idő múlva házasságot kötő mindkét házastárs vagyona gyarapította. Ilyen körülmények között megfelel a bírói gyakorlatban kifejlődött jogszabálynak az a jogi álláspont, hogy az örökhagyó által a felperes férjének a házasságkötés előtt a bekövetkező szoros családi kapcsolatra tekintettel ajándékozott vagyon érték a felperes *köteles részébe* betudandó. (K. P. I. 943/1943.).

85. Az 1876. évi XVI. t.-c. 24. §-ában előírt az a szabály, hogy a közjegyző tartozik a végrendelet letevőjét figyelmeztetni arra, hogy a *letett végrendelet* csak akkor érvényes, ha a 23. §-ban előírt alaki kellékekkel el van látva és hogy a figyelmeztetés megtörtént, az a felveendő és a fél által aláírandó jegyzőkönyvben megemlítendő, nem érvényességi, hanem óvatossági intézkedés, amely a végrendelet érvényrejutásának biztosítását célozza. Az tehát, hogy a kir. közjegyző az említett rendelkezések betartását elmulasztotta, az éppen a letétellel érvényessé vált végrendeletet érvényességétől nem fosztja meg. (K. P. I. 348/1943.).

86. *Okiratba foglalt ügyleti nyilatkozatok az okirat egész tartalmának figyelembe vételével értelmezendők.* Ezt a szabályt mellőzte a felelősségi bíróság, amikor ítéletében a végleges adásvételi szerződésnek csupán a második pontjában foglalt azt a rendelkezést emeli ki, amely szerint az eladó az ingatlan tehermentességéért szavatol s a vevő csupán az ingatlanra feljegyzett elidegenítési és terhelési tilalomnak törlését tartozik a saját költségén eszközölni. A szerződésnek ez a rendelkezése minden kétséget kizáróan azokra a jelzálogjogokra vagy esetleg egyéb dologi hatályú jogokra vonatkozott, amelyek az ingatlan a tulajdonjog átruházása időpontjáig bekövetkezett telekkönyvi bejegyzés alapján terhelték, de nem vonatkozott és nem vonatkozhatott ez a rendelkezés egy olyan köztartozásra, amely csupán az ingatlan eladásának tényével keletkezett (vételi illeték). Az ingatlan eladása nélkül ez a köztartozás nem is keletkezett volna, ez nyilvánvalóan magával az eladással függ össze s így ez a kiadás a szerződés alapján a vevő felperest terheli. (K. P. I. 5433/1941.).